

11107 - آیا برای بیمار بهتر آن است که در رمضان روزه نگیرد؟

سوال

آیا برای بیمار بهتر آن است که روز نگیرد یا آن که سختی را تحمل کند و روزه بگیرد؟

پاسخ مفصل

اگر برای بیمار روزه گرفتن دشوار است، بهتر آن است که روز نگیرد و روزهایی که روزه نشده را بعداً قضا کند. و روزه گرفتن همراه با دشواری برای او مستحب نیست.

دلیل آن:

۱. روایت امام احمد (۵۸۳۲) از ابن عمر. رضی الله عنه. است که رسول الله. صلی الله علیه وسلم. فرمودند: **«خداوند دوست دارد که رخصت‌های او پذیرفته شود چنان که بد می‌دارد معصیت او شود»** آلبانی در «إرواء الغلیل» (۵۶۴) آن را صحیح دانسته است.

۲. بخاری (۶۷۸۶) و مسلم (۲۳۲۷) از عایشه. رضی الله عنها. روایت کرده‌اند که فرمود: رسول الله. صلی الله علیه وسلم. میان دو امر مختار نمی‌شد مگر آن که آسان‌ترینش را برمی‌گزید تا وقتی که گناه نبود، پس اگر گناه بود دورترین مردم از آن بود.

امام نووی. رحمه الله. می‌گوید:

از این حدیث استحباب انتخاب آسان‌تر دانسته می‌شود در صورتی که حرام یا مکروه نباشد.

بلکه برای بیمار در صورت دشوار بودن روزه، مکروه است که روزه شود و در صورتی که ترس از زیان دیدن او باشد ممکن است که روزه برایش حرام باشد.

امام قرطبی. رحمه الله. (۲/ ۲۷۶) می‌گوید:

بیمار دو حالت دارد:

یکی آن‌که: به هیچ صورت توانایی روزه را نداشته باشد که در این صورت واجب است که روزه نگیرد.

دوم: این که توانایی روزه را داشته باشد اما زیان ببیند یا دچار مشقت شود که برای او مستحب است روزه نگیرد و چنین روزه‌ای را نمی‌گیرد مگر جاهل.

ابن قدامه . رحمه الله . در «المغنی» (۴/ ۴۰۴) می‌گوید:

پس اگر بیمار تحمل کرد و با این حال روزه گرفت کار مکروهی انجام داده چرا که این کار در بر دارنده زیان برای اوست و ترک تخفیف پروردگار و پذیرفتن رخصت اوست.

شیخ ابن عثیمین . رحمه الله . در «الشرح الممتع» (۶/ ۳۵۲) می‌گوید:

به این ترتیب به اشتباه برخی از مجتهدین و بیماران پی می‌بریم که روزه برایشان دشوار و چه بسا زیان‌بار است اما ابا دارند که روزه خود را بخورند. می‌گوییم: آنان اشتباه کرده‌اند چرا که کرم خداوند عزوجل را پذیرفته و رخصت او را رد کرده‌اند و به خود زیان وارد کرده‌اند حال آن که الله عزوجل می‌فرماید: ﴿وَلَا تَقْتُلُوا أَنْفُسَكُمْ﴾ [نساء: ۲۹] (و خودتان را به کشتن ندهید).

مراجعه نمایید به سؤال شماره (۱۳۱۹).

والله اعلم.